

Čižmárstvo

Čižmárstvo vzniklo pomerne neskoro a súviselo so zmenou módy na konci 16. storočia a tiež s požiadavkami uhorskej aristokracie kladenej na obuv. Čoskoro sa stalo veľmi rozšíreným remeslom a počtom ich prevýšili len obuvníci, krajčíri a kožušníci. Najstarší bol košický cech, ktorý mal štatúty z r. 1598 a (**skrytá tajnička ST1 – 12**), ktorý vznikol r. 1602. Čižmári nevyrábali len pre šľachtu, zemanov a bohatých mešťanov, ale aj pre potreby ľudových vrstiev. Artikuly obsahovali nariadenie, že obuvníci (ševci) nesmeli zasahovať do remesla čižmárom a nesmeli vyrábať čižmy ani pre seba, či svoju rodinu a čelad'. Čižmári opačne a okrem toho nemohli vypracúvať kožu, aby nepoškodili cech garbiarov. Pod pojmom čižmy si však nepredstavujeme jednoduchú obuv s vysokými sárkami z obyčajnej čiernej kože (to boli „(T1)“ a vyrábali ich ševci), ale až takmer po kolená siahajúce čižmy rôznych modelov, vyrobené zo zafarbenej, najčastejšie červenej a bledohnedej kože, ktorá sa nazývala karmazín alebo satián (tiež safián). Navyše boli čižmy ešte zdobené ostrohami alebo inými okrasami. Spracovávali kozie, ovčie a teľacie kožu. (T2). Na výrobu prepychových čižiem sa používal aj kordován. Kožu spracovávali „na jemno“ tak, že ju nemastili a farbili na červeno alebo žlté. Tento spôsob spracovania kože na Slovensko doniesli zo Stredomoria zrejme Turci. Známe sú aj tzv. červené kordovánky. Z kordovánu sa vyrábali aj (T3) a (T4). Výrobky spišských čižmárov boli vychýrené svojou kvalitou. Znakom čižmárov bola čierna čižma v zlatom štíte. Ich patrónom bol sv. (**3 x skrytá tajnička ST2 – 7**), ktorý sa ako vierozvest živil obuvníckym remeslom.

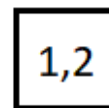
Figurálny celok dvoch krížoviek.

1 x figurálna striedavá krížovka s 3 x skrytou tajničkou ST2 (7)

1x figurálna členená krížovka so skrytou tajničkou ST1 (12).

V striedavej krížovke je prázdne miesto znázorňujúce vykrajovací nôž (nevypĺňa sa).

Použité políčka:

Skryté tajničky v obrazci vyznačte a vypíšte !!!

VODOROVNE: **A.** Kvapka, po anglicky. – **B.** Ľakajte – krutovládca – sýpka – lama – samce sviň. – **C.** Uberá sa – **T 2/1** – lianovitá palma. – **D.** Kilopond – zámedzie – úsečne rozpráva – sily – porúča – kam – vkladná knižka. – **E.** Nádoba na vodu – sipí – povraz – žriebä – ručaje – bujak. – **F.** Kód urdčiny – lénnik – průměr střely – český architekt – polynézsky boh vetrov – zástup. – **G.** Riaditeľstvo železníc – stoj na prstoch napnutých nôh – zostava v karate – tuk – 10 snopov – náš spisovateľ. – **H.** Talianska metropola – zdanie – mezopotámske prvotné božstvo – ochutnanie – belgická rieka – acidobázická rovnováha. – **I.** Národnostná skupina v Číne – aha – nadišiel – veru, naozaj – zriedkavý, po anglicky – nemecká automobilka. – **J.** Bolestne – tkanina na pracovné obleky – európsky štát – ešte – pripojiť, po anglicky. – **K.** Dvojné čísla – slávnostná fanfára – náš starší futbalový tréner – čínske etnikum – planétka. – **L.** Sídlo v Rusku – frknem – vodováha – podnik v Roudnici nad Labem – vodnatý kyslý uhličitan sodný – výrobné družstvo – teraz. – **M.** Francúzsky maliar, fauvista – Taliansko, po anglicky – maďarský zápor – autorská spoločnosť – potreba kováča – francúzsky maliar a rytec – long play – primitivní plavidlo – október. – **N.** Hore, po anglicky – dedinka pri Zlatých Moravciach – zhromaždenie – bývalá talianska mena – dvíha sa – krvná zrazenina – ovčiar – ukazovacie zámeno. – **O.** Egyptský boh vzduchu a svetla – egyptská bohyňa pravdy – na jubilejnom mieste (pl.) – kôlne, drevárne – chválospev – náš starší herec – heš. – **P.** Župan – robí neporiadok – Point of Aim Target – vyrážame vzduch z pľúc – druh prejazdu – oviň. – **R.** Šikovná – miestna časť Spišskej Novej Vsi – stavebnica – klihovatina – silák, Afareov syn – lejavica. – **S.** Jednoduchý krytý kočiar – manu propria – ľstivé – sídlo v Indonézii – švédska automobilka – súdecky. – **T.** Poľský spisovateľ (Glowacki) – **T1** – utesniť, upchať, po anglicky. – **U.** Hľadá – dužinatá izbová rastlina (bot.) – vytrča. – **V.** Spevnené jemné íly – zabije. – **W.** Druh filtra – Atilov súkmeňovec. – **X.** Mizne. – **Y.** Archeologické nálezisko v Egypte.

ZVISLE: **1.** Intermediate Storage Device – otec. – **2.** Drobizg – kurilský ostrov – nepriznajú. – **3.** Rýchlo pečený rezeň – ranná adventná omša – prázdne, bezobsažné slová. – **4.** Ferc – **T 2/2** – recept. – **5.** Zráz – predtým – plytšie nádoby – ázijský užovkovitý had – pulz. – **6.** Grécky boh mora – kouř – priťahovať, po anglicky – cíti, šípi. – **7.** Hybná sila – bicí hudobný nástroj – štvrť Prahy – výstuha obrubujúca palubné otvory – Ausland. – **8.** Nevlhči – ahoj – **T3** – odrúbem – exitus. – **9.** Surová kyselina olejová – Katuša – triasli – tichí – lán – pedagogická škola – aviaton. – **10.** Syčí – druh koncentrácie roztoku – holandské pivo – súhrn vkladov (kart.) – americká vojenská družica – hosť, po srbsky – nuž teda – prvý rumunský panovník. – **11.** Maďarský bulvárny denník – rumělka – zistil hmatom – zabezpečovala – dedinské námestie – vysnívané – slabina – tibetská náboženská pantomíma. – **12.** Smerové zakrivenie trasy – vreteno – náš modernista – rovnováha – mečí – dala sa – nemecká spisovateľka (Thea von) – hromada, kopa. – **13.** Slučkár – vojenská jednotka – pláž v morských kúpeľoch – kníše – príliš, veľmi veľa (hud.) – hotentotský jazyk – sídlo v Nemecku – rozhodčí. – **14.** Ničivý oheň – **T4** – značka staršieho diaprojektora – Národný úrad pre letectvo a vesmír v USA – zajac, po anglicky – kód letiska Casablanca (Mohamed). – **15.** Zdanlivo – akváriová ryбка – hliník – vymýšľa si – nemecká rieka – starší český právnik. – **16.** Sídlo v Gabone – člen protestantskej sekty, kvietista – pohotovostná jednotka – vyššie – značka kozmetiky – milodar. – **17.** Úkoly – trstie – Eulerovo číslo – abvolt – plemeno psa – zatieni. – **18.** Indiánsky člán – boľacha – stupeň spodnej kriedy – domnienka – kosák. – **19.** Hrana – **T 2/3** – stále. – **20.** Domorodec tmavej pleti v Polynézii – stavikrv – prieťahy v peci. – **21.** Citoslovce kovového zvuku – hmyz – časť kantára. – **22.** Meno Rapaičovej – zmierni.